

1. ΚΕΙΜΕΝΟ

Κώστας Βάρναλης: Πάλι μεθυσμένος είσαι

(Κ.Ν.Α. Γ' Λυκείου, σ. 35)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

2.1. Στοιχεία που αφορούν στο συγγραφέα, λογοτεχνικό περιβάλλον και λοιπά γραμματολογικά στοιχεία:

1. Πώς συνδέεται το συγκεκριμένο ποίημα με τον τίτλο της ποιητικής συλλογής *Σκλάβοι Πολιορκημένοι*, της οποίας αποτελεί τον πρόλογο;
2. Την εποχή που γράφτηκε το ποίημα (1927, μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο), οι λογοτέχνες εξέφρασαν με το έργο τους την απαισιοδοξία τους. Να επισημάνετε τα στοιχεία εκείνα του ποιήματος που εκφράζουν τη διάθεση αυτή.
3. Η ποίηση του Βάρναλη διακρίνεται για τη μαχητικότητά της, τη σατιρική διάθεση και το σαρκασμό¹. Να σχολιάσετε την άποψη αυτή με βάση το εξεταζόμενο ποίημα.

2.2. Δομή του κειμένου, επαλήθευση ή διάψευση μιας κρίσης με βάση το κείμενο, εκφραστικά μέσα και τρόποι του κειμένου (οφολογική διερεύνηση, αφηγηματικές λειτουργίες, επιλογές του δημιουργού σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης):

1. Ποια είναι η λειτουργία των ερωτήσεων της τελευταίας στροφής;
2. Ποιοι ρηματικοί χρόνοι εναλλάσσονται στο ποίημα και ποια η σημασία τους²;
3. Συμφωνείτε με την άποψη ότι η γλώσσα του ποιήματος θυμίζει καθημερινό, προφορικό λόγο; Να σχολιάσετε την απάντησή σας.
4. Ποια είναι η λειτουργία της χρήσης του β' ενικού προσώπου στο ποίημα;
5. Ποια πρόσωπα διαλέγονται, κατά τη γνώμη σας, στο ποίημα. Ποιος "αφηγείται";

¹ Κ.Ν.Α. Γ' Λυκείου, σ. 35.

² Ο ενεστώτας και ο παρατατικός δείχνουν τη διάρκεια και την επανάληψη δηλώνοντας πως όλ' αυτά συμβαίνουν και σήμερα.

2.3. Σχολιασμός ή σύντομη ανάπτυξη χωρίων του κειμένου:

1. Ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, η ψυχική κατάσταση και ο χαρακτήρας του Κωνσταντή, έτσι όπως εκφράζεται στο ποίημα;
2. Ποιο είναι το νόημα της τελευταίας στροφής;
3. “*Αχ, που ’σαι νιότη, που ’δειχνες πως θα γινόμουν άλλος!*” : Να σχολιάσετε το στίχο.
4. “*Η ύπαρξή σου σε σκοτάδια όλο πηχτότερα βουτά / Τάχα η θέλησή σου λίγη, τάχα ο πόνος σου μεγάλος;*” : Ποια στάση ζωής εκφράζεται με τους παραπάνω στίχους;

2.4. Σχολιασμός αδίδακτου λογοτεχνικού κειμένου:

Κ. Βάρναλης: *Οι μοιραίοι*³

*Μες στην υπόγεια την ταβέρνα,
μες σε καπνούς και σε βρισιές
(απάνου στρίγγλιζε η λατέρνα),
όλη η παρέα πίναμε εψές,
εψές, σαν όλα τα βραδάκια,
να πάνε κάτου τα φαρμάκια.*

*Σφιγγόταν ο ένας πλάι στον άλλο
και κάπου εφτυούσε καταγής
ω! πόσο βάσανο μεγάλο
το βάσανο είναι της ζωής!
Όσο κι ο νους αν τυραννιέται,
άσπρην ημέρα δε θυμιάται!*

*Ήλιε και θάλασσα γαλάζια
Και βάθος του άσωτου ουρανού
ω! της αυγής κροκάτη γάζα,
γαρούφαλα του δειλινού,
λάμπετε - σβήνετε μακριά μας
χωρίς να μπείτε στην καρδιά μας!*

(απόσπασμα)

Να συγκρίνετε τους *Μοιραίους* με το εξεταζόμενο ποίημα ως προς το περιεχόμενο και τον τρόπο που παρουσιάζεται η ανθρώπινη δυστυχία.

³ *Η Ελληνική ποίηση*, επιμ. Κ. Στεργιόπουλου, εκδ. Σοκόλη, Αθήνα 1990, σ. 129.

Μ. Καραγάτσης: Τα χταποδάκια⁴

... Ακούμπησε το στράτσο στον μπεζαχτά κι άρχισε ν' αδειάζει το καραφάκι σε δυο νεροπότηρα, προσέχοντας φοβερά στη μοιρασιά, μήπως τυχόν και στάξει κόμπος στο `να περισσότερο από τ' άλλο. Αφού τέλειωσε τη δίκαιη αυτή κατανομή, πήρε το πρώτο ποτήρι και το ήπιε, ήπιε και το δεύτερο, θαραπάηκαν το σωθικά του κι άρχισε μεγάλο λακριντί με το μαγαζάτορα. Ένεκα όμως που η παρέα μας βρισκόταν καμπόσο μακριά, δεν έδωσε κανείς μας προσοχή, εξάλλου είχαμε δικές μας κουβέντες να πούμε, πολύ σοβαρές και διόλου ευτράπελες. Πες πως τον αλημονήσαμε κι αυτόν, και τα σπασμένα μούτρα του, και το στράτσο και το μεθύσι του και το λακριντί του. Όταν, έξαφνα, κουβέντες σε ύφος έντονο τράβηξαν την προσοχή μας...

(απόσπασμα)

Να σχολιάσετε το περιβάλλον που αναφέρεται στο παραπάνω απόσπασμα και να το συγκρίνετε με αυτό του εξεταζόμενου κειμένου.

3. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΗΤΙ

1. Ποια φαίνεται να είναι στο ποίημα η σχέση μεταξύ των θαμώνων της ταβέρνας;
2. Ποια φιλοσοφική ιδέα εκφράζεται στο ποίημα;
3. Στην ποιητική σύνθεση «Οι σκλάβοι πολιορκημένοι» απασχολεί τον Βάρναλη η ανθρώπινη μοίρα. Να βρείτε τα στοιχεία εκείνα που επιβεβαιώνουν αυτή την άποψη.

⁴ Βλ. Κ.Ν.Λ. Α' Λυκείου, σ. 328.